

LİDERLİK

(11)

DOÇ.DR.HAKAN SUNAY

A.Ü.SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

LİDERLİK

- Belirli amaçlara yönelmiş bulunan **insan grubunun** hedeflere doğru yönlendirilmesi ayrı bir beceri ve ikna etme yeteneğini gerektirir. Buna göre **Önderlik veya Liderlik**; *Bir grup insanı belirli amaçlar etrafında toplayabilme ve bu amaçları gerçekleştirmek için onları harekete geçirme bilgi ve yeteneklerinin toplamıdır denebilir.*
- İngilizce **LEADERSHIP** kelimesinden dilimize **LİDERLİK** olarak geçmiştir.

LİDERLİK (TANIMLAR)

- **Liderlik;** “insanları zor kullanmadan belirli yönlere doğru harekete geçirmedir”
- **Liderlik;** “problemleri gerçekçi bir gözle görmek ve alternatif çözüm önerilerini geliştirmeye yönelik kişisel yeteneklere sahip olmaktır”.
- **Liderlik;** “Örgütü amaçlarına ulaştırmak için yöneticinin taşıması gereken yönetsel yetki ve kişisel yeterliliğin ürünüdür”.
- **Liderlik;** “örgütün amaçları ile personelin beklentileri ve gereksinimlerini uyumlaştıran ve bunları davranışa dönüştürme yeteneği bulunan yönetsel beceriler bütünüdür”.
- **Liderlik;** “Örgütün bütün unsurları ile birleştiren (kültürel, ekonomik, moral, sosyal) ve ortak bir algı dayanağı yaratan bir iletişim yeteneğidir”.

Liderlik Tanımlarının Yorumlanması;

- Tanımlardan da anlaşılacağı üzere, liderliğin yönetici olmaktan farklı bazı özellikleri beraberinde getirmektedir.
- Yönetim, bazı sistemler içinde yasal otoriteye dayalı olarak işleri ve insanları yönetme, yönlendirme, koordine etme ve denetleme becerisi ve yeteneği ise ve bu bazı liderlik özellikleri gerektirse de, liderlik, yöneticiliğin dışında ayrı bazı özellikleri içerdiği de göz ardı edilemez.

Liderlik, Yönetici olmanın ötesinde;

- 1.Sistem ve kuralları çalıştırmak kadar bunların ötesine geçebilme
- 2.Akılcı olduğu kadar sezgilerini kullanabilme
- 3.Sabırlı olabildiği kadar cesur, atak ve yaratıcı olabilme özelliklerini de beraberinde getirmektedir.
- Liderlik davranışlarında mutlak ve değişmez doğrular yoktur.
- Liderlik;
- olanı görmek
- Olması gerekeni kestirmek
- Yapılması gereken eylemi personelin ve örgütün beklentilerini bütünleştirerek gerçekleştirebilmektir.

Welsh; Liderlik araştırmalarından çıkan sonuçları, Başarılı

Liderlik ğeleri başlığı altında şöyle sıralamaktadır;

- 1.Personelin beklenti ve gereksinimlerine duyarlılık gösterme
- 2.Personelin beceri ve yeteneklerini anlamak
- 3.Davranıř esnekliđi göstermek
- **Öte yandan Yöneticide bulunması gereken Liderlik Niteliklerini Knoop şöyle açıklamaktadır;**
- 1.Yönetici yönettiği örgütün amaçlarını programını iyi kavramalı ve örgütteki her elemanın bu amaç ve programın gerçekleşmesi için üstlenebilecekleri en uygun rolleri saptamalıdır
- 2.Yönetici de insanları anlama ve değerlendirme yeteneği bulunmalıdır
- 3.Yönetici örgütte karşılıklı güven ve saygı ilişkileri geliştirebilmelidir
- 4.Yönetici demokratik ilkelere uymalı, katılımcı bir karar mekanizması geliştirmelidir.

Liderin Özelliklerinin İki Boyutta Özetlenmesi Mümkündür;

- **1.Liderin ortaya çıkması için uygun ortamsal koşulların varlığı**
- **2.Bireyin kişisel yeteneklerinin uygun olması**

Başarılı Bir Liderde Olması Gereken Nitelikler;

- 1.Liderler, özgüven duygusu gelişmiş olan ve izleyenlere güven veren bir kişilik yapısına sahiptirler
- 2.Liderler, hızlı ve etkili karar alan ve bunları uygulamaya yansıtan insanlardır
- 3.Liderler, kararlılık, sorumluluk ve sosyal uyum yetenekleri gelişmiş insanlardır
- 4.Liderler, kendini kontrol, bağlılık, uzak görüşlülük sezgi ve cesaret gibi unsurları kişiliğinde kaynaştıran insanlardır.
- 5.Liderler, izleyenlerle çok yönlü iletişim kuran, olay ve olguları gözleyen neden ve sonuçları arasında ilişkiler kuran insanlardır
- 6.Liderler, yaratıcı, girişken, zeki ve idealist insanlardır
- 7.Lider iyi bir örgütleyici, bilgili ve becerikli bir yönetici, akıllı bir deneticidir.
- 8.Liderler, dengeli ve tutarlı bir kişilik yapısına sahiptir
- 9.Liderler ön yargıdan uzak, eleştiriye ve karşıt düşüncelere açıktırlar
- 10.Liderler, iyi bir araştırmacı ve dinleyicidirler
- 11.Liderler, iş başarma duygusu ve motivasyonu güçlü insanlardır
- 12.Liderler, soyut düşünme kapasitesi gelişmiş insanlardır

ABD'DE YAPILAN BİR ARAŞTIRMADA (COLOMBIA UNİVERSİTESİ- 1988)

- 21. YÜZYILDA LİDERDE BULUNMASI
GEREKEN 10 TEMEL ÖZELLİKTEN İLK 4
TANESİ ;
- 1.STRATEJİNİN FORMÜLE EDİLMESİ
- 2.PAZARLAMA/SATIŞ
- 3.İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ
- 4.ÇATIŞMALARIN
ÇÖZÜMLENMESİ/MÜZAKERE

Yönetici ve Lider Arasındaki Fark

- Her iki kavram birbirine yakın görülmekle birlikte eş anlamlı sözcükler değildir;
- **Yönetici**; Başkaları adına çalışan önceden belirlenen amaçlara ulaşmak için çaba harcayan işleri planlayan, uygulatan ve sonuçları denetleyen kişidir
- **Lider**; Grup üyeleri tarafından hissedilen ancak açığa kavuşmamış olan ortak düşünce ve arzuları benimsenir bir amaç biçiminde ortaya koyan ve grup üyelerinin potansiyel güçlerini bir amaç etrafında faaliyete geçiren kimsedir.
- **O halde; Yönetici**; Belirlenmiş amaçlara hizmet ederken,
- **Lider**; Amaçları kendi saptar
- **Yönetici**; Çoğu kez başkaları tarafından o göreve getirilir
- **Lider**; İçinde bulunduğu gruptan doğar
- **Yönetici**;Gücünü yasal yetkilere dayandırır
- **Lider**; Gücü yasal yetkilere dayanmaz

Yirmi birinci yüzyılda yönetici ve liderin bazı özellikleri şöyle karşılaştırılmaktadır;

• Yönetici Özellikleri;

- Yöneticidir
- Düzeni sürdürür
- Koruyucudur
- Sistem ve yapı merkezlidir
- Kısa bakış açısına sahiptir
- Alt yönetsel kademeye bakar
- Mevcut durumu kabul eder
- İşi doğru yapar
- Kontrol eğilimlidir
- Yerleşik normlara uygun personel

• Lider Özellikleri;

- Yenilikçidir
- Farklılık yaratır
- Geliştiricidir
- Birey merkezli
- Uzun bakış açısı
- Çevreye bakış
- Mevcut durumu sorgulama
- Doğru iş yapan
- Güveni özendirir
- Kendisinin personeli

“İşte Yalnızca Yönetici Değil Lider Yönetici Lazım” (Milliyet Gazetesi 26.11.1998,s.8) (1)

- Europe Korn/Ferry International Türkiye temsilcisi Şerif Kaynar, Şirketlerin aradıkları Lider Yöneticilerle ilgili;
- Teknolojinin ilerlemesiyle insana olan gereksinimin daha çok arttığını belirterek, Şirketlerin yönetici bulmakta zorlandığını, Günümüzde profesyonel yöneticiliğin tanımının eskiye göre değiştiğini, yaşanan hızlı rekabete ayak uydurmaya çalışan şirketlerin giderek dünya ticaretinden pay almaya çalıştıklarını dolayısıyla kendilerine bu vizyonu verecek “**Lider yöneticiler**” aradıklarını belirtmiştir.

“İşte Yalnızca Yönetici Değil Lider Yönetici Lazım”

(Milliyet Gazetesi 26.11.1998,s.8) (2)

- Şirketlerin bu arayışlarının “Yönetici çöpçatanları ya da üst düzey yönetici danışmanlığı” diyebileceğimiz “işe göre adam bulma” görevini üstlenen, bir çok işletmeyi ortaya çıkardı.
- 42 ülkede 71 bürosu bulunan Europe Korn/Ferry International Firması da bunlardan biridir.
- Firma, 1969’dan beridir sanayinin her alanında müşterileri için 60 binden fazla araştırma yapmış ve yönetici bulmuştur.

“İşte Yalnızca Yönetici Değil Lider Yönetici Lazım”

(Milliyet Gazetesi 26.11.1998,s.8) (3)

- Uluslar arası firma yetkilisi Kaynar, işletmelerin aradığı Lider Yöneticilerin Özelliklerini dört maddeyle özetliyor;
- 1.Karakteri düzgün ve dürüst olmak
- 2.Olayları siyah beyaz değil, gri görebilmek
- 3.Çabuk ve hızlı karar verebilmek
- 4.Sorun yaratan değil, çözüm üretici olmak.
- Temelde bu özelliklere sahip 70 yöneticiyi bir çok Türk ve yabancı işletmeye pazarladıklarını belirten Kaynar, pazarladıkları üst düzey yöneticilerin aylık net maaşlarının 4-20 bin dolar arasında değiştiğini belirtmiştir.

BAŞARILAR DİLERİM

DOÇ.DR.HAKAN SUNAY